Onderzoek naar vergoedingen voor leveranciers EU-Schoolregeling

IMPROVEN
connected performance

Datum
27 Juni 2024

Opdrachtgever
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Onderzoeksteam
Oscar van Leeuwen (IMPROVEN)
Xander Snijders (IMPROVEN)
Thiarah Rosario (IMPROVEN)

Fotografie
Pixabay (rechtenvrije foto's)

Bezoekadres
Zonnebaan 9-21
3542 EA Utrecht

Contact
+31 (0) 88 276 3000
info@improven.nl
Website: www.improven.nl

Inhoudsopgave

	Management samenvatting	**4**
1	**Inleiding**	**10**
1.1	Aanleiding, doel en onderzoeksvragen	10
2	**Uitgevoerde werkzaamheden**	**14**
2.1	Aanpak	14
3	**Analyse van de huidige methode om kostprijzen en eenheidsprijzen vast te stellen**	**16**
3.1	Inleiding	16
3.2	Sterke punten van de huidige methode en uitgangspunten	16
3.3	Zwaktes van de huidige methode en uitgangspunten	18
3.4	Benodigde aanpassingen huidige model	21
4	**Alternatieven voor huidige methode**	**24**
4.1	Alternatieve modellen voor de huidige methode en uitgangspunten	24
4.2	Sterkte punten van alternatieven voor de huidige methode	24
4.3	Zwakten van de alternatieve methodes	26
4.4	Neutrale punten	26
5	**Advies**	**28**
Bijlage 1	**Lijst met geraadpleegde bronnen**	**31**
Bijlage 2	**Interview vragenlijst**	**32**
Bijlage 3	**Afwegingskader en score**	**33**
Bijlage 4	**Opbouw directe variabele kosten**	**36**

Management samenvatting

Het onderzoek

De EU-Schoolregeling heeft als doel gezonde en duurzame eetgewoonten bij kinderen te bevorderen door fruit, groente en zuivel te verstrekken. Dit wordt bereikt door kinderen op scholen, gefinancierd uit het EU-budget, te voorzien van zuivel, fruit en groente en hen hierover onderwijs te geven. Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) streeft naar verdere verduurzaming van het aanbod door middel van een verdere toename van het aandeel biologische producten en producten met topkeurmerken.

LNV heeft besloten om een onderzoek te laten uitvoeren hoe erkende leveranciers binnen het kader van de EU-Schoolregeling vergoed kunnen worden. Het doel van deze opdracht is LNV in staat te stellen in de toekomst op de meest effectieve manier vergoedingen voor leveranciers van de EU-Schoolregeling vast te stellen.

Dit onderzoek richt zich op de wijze van berekening van de vergoeding die leveranciers ontvangen voor de EU-Schoolregeling. Het betreft zowel de schoolgroente/fruit-regeling als de schoolzuivel-regeling.

1. Analyse van de huidige methode die gebruikt wordt om kostprijzen en eenheidsprijzen vast te stellen

Momenteel wordt de volgende werkwijze gehanteerd. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) selecteert zogenaamde erkende leveranciers. Leveranciers gaan hierbij onder meer akkoord te leveren tegen een vooraf bepaalde prijs. Deze vooraf bepaalde prijs wordt gebaseerd op een zogenaamd kostprijsmodel. De berekening hiervan wordt uitgevoerd door Wageningen Economic Research (WEcR). De selectie van de leveranciers door RVO vindt indien nodig plaats via loting. Voor het schooljaar 2023-2024 zijn er acht leveranciers voor schoolfruit/-groente samen met één erkende leverancier van schoolzuivel geselecteerd. Vergoedingen worden toegekend aan erkende leveranciers op basis van de eenheidsprijs van de geleverde producten. De eenheidsprijs wordt vastgesteld door de minister van LNV.

Sterktes en zwaktes van de huidige methode inclusief de gehanteerde uitgangspunten

Huidige kostprijs model: variabele kosten + methode

Het huidige zogenaamde kostprijsmodel berekent primair de variabele kosten waaronder de kostprijs van het product, kosten van distributie en vervoer naar het DC, kosten op het DC en distributie- en transportkosten van DC naar scholen. Een aantal directe toewijsbare indirecte kosten zijn hierin in principe inbegrepen, bijvoorbeeld administratiekosten bij het DC. Deze worden gedekt uit een additionele opslag, de risicomarge (“de plus”), die is toegevoegd aan de prijsberekening. Hierbij wordt uitgegaan van 7% overhead voor indirecte werkzaamheden op inkoop, behandeling en transportbegeleiding en 3% op de omzet, die gebruikelijk verondersteld wordt bij groothandels in groente en fruit. Binnen het model worden marktprijzen van groente, fruit en zuivel als benadering gebruikt voor de kostprijzen.

De kracht van het huidige model is dat het merendeels gebruik maakt van onafhankelijke databronnen, waarbij variabele kosten specifiek bepaald kunnen worden en dat het model aanpasbaar is naar de wensen van beleidsbepalers. Het model houdt beperkt rekening met indirecte kosten, slechts gericht op indirecte variabele kosten. Daaruit is af te leiden dat het impliciet uitgangspunt van het model is dat bedrijven de EU-Schoolregeling naast hun reguliere werkzaamheden doen, en daarvoor geen noemenswaardige extra vaste kosten hoeven te maken.

De vergoeding voor de producten wordt vastgesteld op basis van data van de gemiddelde historische (5-jarige) inkoopprijzen van deze producten. Sinds de herberekening van de eenheidsprijs in 2022 wordt een correctie doorgevoerd indien sprake is van forse inflatie op producten.

Het model is voornamelijk opgebouwd uit een vergoeding voor de (directe en indirecte) variabele kosten componenten. Voor de directe variabele componenten betreft dit: kostprijs product, kosten van distributie en vervoer naar het DC, kosten op het DC, distributie en transportkosten van DC naar scholen. De indirecte variabele kosten voor werkzaamheden op inkoop, behandeling en transportbegeleiding worden verondersteld gedekt te zijn vanuit een opslag die wordt gehanteerd voor 7% overhead en 3% risico opslag op de omzet.
Het model is relatief eenvoudig inhoudelijk aanpasbaar.

Het zwakke punt van het huidige model is dat de huidige wijze kostprijs bepaling in tijden van prijsstijging een prijsdrukkend effect heeft doordat gebruik gemaakt wordt van de gemiddelde historische (5-jarige) inkoopprijzen en de historisch gehanteerde productmix/variatie. Bedrijven passen jaarlijks de aangeboden productmix zo veel mogelijk aan naar een mix die voor hen de laagste kosten oplevert. Deze productmix is weer uitgangspunt van de berekening van de eenheidsprijs voor het komend jaar.
Het model houdt beperkt rekening met de vaste kosten componenten van de bedrijfsvoering. De huidige overhead dekking is als gevolg hiervan waarschijnlijk onvoldoende om de vaste kosten te dekken. Uit de interviews bleek dat er bedrijven zijn, waarbij de omzet van de EU-Schoolregeling een wezenlijk deel is van de totale omzet. Bij de importeurs/groothandelaren schommelde dit aandeel grofweg tussen 1 – 15% van de omzet, waar dit aandeel bij de telers tussen de 30 – 40% van de omzet bedroeg[1].
Bij het toepassen van het model zijn er in het verleden inconsistenties geweest bij het gebruik van brongegevens.

De huidige wijze kostprijs bepaling heeft in tijden van prijsstijging een prijsdrukkend effect doordat gebruik gemaakt wordt van de gemiddelde historische (5-jarige) inkoopprijzen.
Het gebruik van de productmix van eerdere jaren leidt tot minder diversiteit van het aanbod en verhindert het gebruik van duurdere biologische producten.
De gehanteerde opslag die het model hanteert (van 7% overhead en 3% marge op omzet) houdt geen rekening met de vaste kosten componenten van de bedrijfsvoering en is onvoldoende om de vaste kosten te dekken.
Inconsistent gebruik van brongegevens en/of uitgangspunten over de jaren heen.

De regeling heeft enerzijds tot doel de consumptie te bevorderen, anderzijds om educatie te geven. Het evaluatieonderzoek van Bartels[2] laat zien dat circa de helft van de scholen de educatieve verplichtingen niet nakomt, terwijl dit de doeltreffendheid van de regeling ten goede zou komen. Educatiekosten worden separaat gefinancierd. Dit vindt plaats via nationale financiering vanuit het ministerie van LNV, Op basis hiervan worden er vanuit het Steunpunt Smaaklessen & EU-schoolfruit verschillende activiteiten ontplooid ter ondersteuning van het educatieproces.

In de huidige opzet dienen leveranciers landelijk te kunnen leveren om voor de regeling in aanmerking te komen. Dit zou voor de schoolgroente/fruit-regeling betekenen dat acht leveranciers naar diverse scholen in bijvoorbeeld Groningen dienen te rijden om fruit/groente te leveren. Op dit moment leveren vijf van de acht leveranciers aan scholen via marktpartijen voor fijnmazige distributie. Dit betekent dat er op dit moment geen acht, maar vier fijnmazige transport bewegingen zijn door het land.

Het verdient aanbeveling bij de toepassing van de huidige methodiek te kijken naar een uitgebreidere methodiek ter berekening van de eenheidsprijs, die recht doet aan een faire vergoeding voor kosten van de bedrijfsvoering van leveranciers en niet slechts de variabele kosten componenten (en beperkte vaste kosten) dekt. Daarnaast zou de huidige berekening van de kostprijs van de producten mogelijk gebaseerd kunnen worden op een verwachting van de inkoopprijzen en productmix/variatie in plaats van op de historische gemiddelde inkoopprijzen over de afgelopen 5 voorgaande jaren en de historisch gehanteerde productmix/variatie.

[1] De percentages zijn op basis van een inschatting van de geïnterviewde personen; dit is niet cijfermatig geverifieerd.

[2] Evaluatie EU-Schoolregeling 2017/2018-2021/2022, pag. 47.

2. Alternatieven voor huidige methode

Het onderzoek heeft twee alternatieve methoden onderkend.

a. de integrale kosten + methode:
Deze methode omvat de volledige kosten van de leverende bedrijven. Hierbij worden de variabele kosten, aangevuld met indirecte vaste lasten zoals afschrijvingskosten, administratiekosten en certificeringskosten. De integrale kosten worden opgehoogd met een risico opslag ("de plus") die aansluit bij de marktfluctuaties en het daarbij behorende ondernemersrisico.

Deze methodiek weerspiegelt de integrale kosten die de leveranciers maken en geeft daarmee een redelijke vergoeding voor de kosten die leveranciers maken in het kader van de uitvoering van de EU-Schoolregeling. De berekende eenheidsprijs geeft een betere reflectie van de werkelijke kosten dan het variabele kosten + model.

Het nadeel van deze methodiek zit in de moeilijkheid van het bepalen van een vergoeding voor de vaste kosten van meerdere verschillende organisaties. Doordat alle vaste kosten componenten meegenomen worden in de prijsbepaling, zal deze methodiek naar verwachting leiden tot een verhoging van de eenheidsprijs en zal dit – bij gelijkblijvend budget – resulteren in een lagere hoeveelheid groente, fruit en zuivel, die geleverd kan worden aan de schoolkinderen.

Sterkte	Zwakte
Inzicht in opbouw van de totale (bedrijfsmatige) kosten	Bij gelijk budget wordt naar verwachting in een markt waarin de prijzen stijgen minder fruit, groente en of zuivel geleverd aan schoolkinderen
Redelijke reflectie van de prijsontwikkeling	Het bepalen van een vergoeding voor de vaste kosten van meerdere verschillende organisaties
Redelijk voor leveranciers	
Juiste en volledig kostendekking	

b. de marktprijs methode:
Deze methode gaat uit van de verwachte marktprijzen per product en vergelijkt deze met de verwachte afzet in de vorm van de productmix/variëteit, om zo tot een verwachte eenheidsprijs voor de komende periode te komen. Nader bepaald moet nog worden hoe deze verwachte marktprijzen het best vastgesteld kunnen worden. De eenheidsprijs omvat alle producten (inclusief duurzame/biologische) en recente prijzen gecorrigeerd voor verwachte inflatie. Uitgangspunt zijn de marktomstandigheden die op dat het moment van berekening bekend zijn. Dit weerspiegelt de prijs die de leverancier naar verwachting op de markt kan ontvangen voor zijn producten. Een risico opslag component is hierin automatisch inbegrepen.

De kracht van deze methodiek zit erin dat het model gericht is op de periode waarin de levering van groente, fruit en zuivel plaatsvindt. Dit geeft de best mogelijke reflectie van de verwachte marktprijs. De berekende prijs is daarmee goed uit te leggen aan leveranciers en kan achteraf geverifieerd worden door de werkelijke marktprijzen te vergelijken met de gehanteerde eenheidsprijs. Deze methode zou daarmee in principe een meer volledige kostendekking opleveren dan de huidige variabele kosten + methode, alhoewel prijsfluctuaties in de markt ervoor zouden kunnen zorgen dat de eenheidsprijs (tijdelijk) niet alle bedrijfskosten dekt.
Ook duurzame en biologische producten kunnen gemakkelijk geïntegreerd worden in het model. Ook kan desgewenst gewerkt worden met inflatiecorrecties en kan – indien deze vooraf bekend zijn - het model rekening houden met exceptionele marktomstandigheden (voor zowel hogere als lagere marktprijzen).

Het nadeel van deze methodiek is de aanname dat sprake is van een gezonde marktwerking en dat marktprijzen ook redelijk voorspelbaar zijn. Het toepassen van deze methode zal naar verwachting leiden tot een verhoging van de eenheidsprijs en daardoor – bij gelijkblijvend budget – resulteren in een lagere hoeveelheid groente, fruit en zuivel, die geleverd kan worden aan de schoolkinderen.

Sterkte	Zwakte
Naar verwachting de beste reflectie van de prijsontwikkeling in de markt	Bij gelijk budget wordt naar verwachting in een markt waarin de prijzen stijgen minder fruit, groente en of zuivel geleverd aan schoolkinderen
Faire prijs voor leveranciers	Geen inzicht in de opbouw van prijzen vanuit bedrijfsmatig aspect, maar vanuit een marktbenadering
Juiste en volledige kostendekking	
Makkelijk narekenbare eenheidsprijs	
Duurzame/biologische producten standaard geïntegreerd en meegenomen via prijsdata	
Inflatiecorrecties standaard geïntegreerd	
Vooraf bekende exceptionele marktomstandigheden zijn in de marktprijs verwerkt	

3. Adviezen

Op dit moment maken leveranciersorganisaties geen deel uit van 'het ecosysteem' rond het bepalen van de leveringsprijs. Geadviseerd wordt een vertegenwoordiging van de leveranciersorganisaties, middels brancheorganisaties GroentenFruit Huis en Nederlandse Zuivel Organisatie, te laten aansluiten bij het overleg tussen LNV, RVO en WUR. Alle betrokken partijen kunnen zo constructief bijdragen aan een juiste invulling van de EU-schoolregeling voor Nederland. Dit onverlet de beslissingsbevoegdheid van LNV.

Ga na op welke structurele wijze controle kan worden uitgeoefend op de berekeningen die WEcR maakt van de eenheidsprijs. Een eerste stap kan al worden gezet door het calculatie bestand in te delen in input, calculatie en representatie-tabbladen met controle velden. Op deze wijze kan de goede werking van het model beter gewaarborgd worden.

Om de eenheidsprijzen een betere reflectie te laten zijn van de ontwikkeling van de marktprijzen zou op korte termijn de huidige berekening van de kostprijs van de producten beter gebaseerd kunnen worden op een verwachting van de inkoopprijzen en productmix/variatie in plaats van op de historische gemiddelde inkoopprijzen over de afgelopen 5 voorgaande jaren en de historisch gehanteerde productmix/variatie. Het hanteren van de inkoopprijzen van bijvoorbeeld de afgelopen 2 jaar in combinatie met een productmix die meer ruimte biedt aan biologische producten zou op relatief eenvoudige wijze invulling aan dit uitgangspunt kunnen geven. Bij gelijk budget wordt bij het toepassen van deze beide methoden in een markt waarin de prijzen stijgen naar verwachting minder fruit, groente en of zuivel geleverd aan schoolkinderen.

Uit het onderzoek blijkt dat voor vrijwel alle aspecten - met uitzondering van de te consumeren hoeveelheid groente, fruit en zuivel - de marktprijs methode en de integrale kosten + methode beter voldoen dan de huidige variabele+ methode. Het evaluatie onderzoek van Bartels[3] geeft aan dat de effectiviteit van de EU-schoolregeling niet zozeer afhangt van de hoeveelheid geconsumeerd product alleen, maar dat het vooral om de combinatie met de educatieve aspecten gaat. In dit licht wordt geadviseerd om de huidige calculatiemethode te

[3] Bartels, Evaluatie EU-Schoolregeling 2017/2018-2021/2022, pag. 4.

heroverwegen. De huidige methode is niet kostendekkend voor de leveranciers, aangezien de vaste kosten beperkt gedekt worden. De huidige systematiek van het werken met een eenheidsprijs voor geselecteerde leveranciers blijft verder intact.

Verder wordt aanbevolen na te gaan of het mogelijk is om over te stappen naar samenwerking met één partij voor fijnmazig vervoer, die scholen van groente en fruit voorziet vanuit een viertal hubs. Hierbij zou de vervoerder geselecteerd kunnen worden middels een aanbestedingsprocedure voor het gehele fijnmazige vervoer. Op deze wijze komt het niet alleen de duurzaamheid in de vorm van efficiëntere transportbewegingen ten goede (van vier naar één transportbeweging), maar ook het optimaal leveren van biologische producten. Er zijn namelijk extra vereisten verbonden aan het leveren van biologische producten, die additionele investeringen vragen (keurmerk, ander vervoer). Het maken van dergelijke investeringen zal met een hoger volume aan te transporteren producten aantrekkelijker worden.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding, doel en onderzoeksvragen

1.1.1 Aanleiding

De EU-schoolregeling is de Nederlandse uitwerking van het 'EU School Scheme'. De regeling heeft als doel gezonde en duurzame eetgewoonten bij kinderen te bevorderen door hen fruit, groente en zuivel te verstrekken. Dit wordt bereikt door kinderen op scholen te voorzien van zuivel, fruit en groente en educatie hieromtrent. Deze activiteiten wordt gefinancierd uit het hiervoor beschikbare EU-budget. Hierbij wordt de volgende werkwijze gehanteerd.

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) selecteert zogenaamde erkende leveranciers. Leveranciers gaan hierbij onder meer akkoord met een vooraf bepaalde prijs te leveren. Deze prijs wordt gebaseerd op een zogenaamd kostprijsmodel. De berekening hiervan wordt uitgevoerd door Wageningen Economic Research (WEcR). De selectie van de leveranciers door RVO vindt indien nodig plaats via loting. Voor het schooljaar 2023-2024 zijn er acht leveranciers voor schoolfruit/-groente samen met één erkende leverancier van schoolzuivel geselecteerd.

Vergoedingen worden toegekend aan erkende leveranciers op basis van de eenheidsprijs van de geleverde producten. De eenheidsprijs wordt vastgesteld door de minister van LNV.

EU- Verordeningen

Daarnaast zijn er Europese verordeningen van toepassing op de schoolgroente/fruit-regeling en de schoolzuivel-regeling[4] [5] [6]. Deze verordeningen van de Europese Unie zijn rechtstreeks toepasselijk in elke rechtstaat. Ook zijn er richtlijnen vanuit de EU inzake zogenaamde vereenvoudigde kosten opties methoden[7], waarbij eerlijkheid, billijkheid en controleerbaarheid van de calculatiemethode belangrijke aspecten zijn. Deze verordeningen en richtlijnen zijn nader geanalyseerd in het kader van dit onderzoek om te komen tot de adviezen in dit rapport.

Schoolfruit/groente

In 2022 hebben zich zowel wereldwijd als in de groente en fruitmarkt enkele kostprijsverhogende gebeurtenissen voorgedaan, zoals de oorlog in Oekraïne en de blokkade van het Suezkanaal. Dit leidde tot fluctuaties in de marktprijzen van de producten. Er ontstond als gevolg hiervan een discussie over zowel de opzet van de rekenmethode als de berekeningen die gemaakt worden door het zogenaamde kostprijsmodel. Deze discussie valt te begrijpen als gekeken wordt naar de eenheidsprijs ontwikkeling van zowel schoolfruit/groente als die van schoolzuivel. De ontwikkeling van de vergoeding van de eenheidsprijs voor groente en fruit was gedurende de periode 2017-2020 vrij stabiel. Na 2020 was er sprake van beduidend meer fluctuatie. De vastgestelde eenheidsprijs in 2021 zou aanvankelijk gelden voor 2 jaren. Als gevolg van bovengenoemde kostprijsverhogende gebeurtenissen is besloten een extra tussentijds kostprijsonderzoek uit te voeren en is de eenheidsprijs in 2022 eenmalig aangepast van 17 naar 24 eurocent. Gezien de bijzondere omstandigheden zijn er op een aantal punten wijzigingen in de gebruikte methodiek toegepast. In 2023 bleken deze omstandigheden volgens WEcR genormaliseerd en is de reguliere methodiek weer toegepast. In 2023 was de eenheidsprijs aanvankelijk vastgesteld op 18 eurocent. Nadat er echter is geconstateerd dat er berekeningsfouten in het kostprijsonderzoek waren gemaakt, is de eenheidsprijs bijgesteld naar 20 eurocent. Daarnaast valt op dat in andere EU landen de

[4] Verordening (EU) Nr. 1308/2013 van het Europees Parlement en de Raad

[5] Uitvoeringsverordening (EU) Nr. 2017/39 van de commissie

[6] Gedelegeerde verordening (EU) Nr. 2017/40 van de commissie

[7] Guidance on Simplified Cost Options (SCOs)

eenheidsprijs hoger ligt dan in Nederland, voor een gemiddelde prijs per portie. Hierbij moet overigens worden opgemerkt dat de portiegrootte kan variëren tussen de verschillende EU landen, evenals de wijze van invulling van de EU-regelingen.

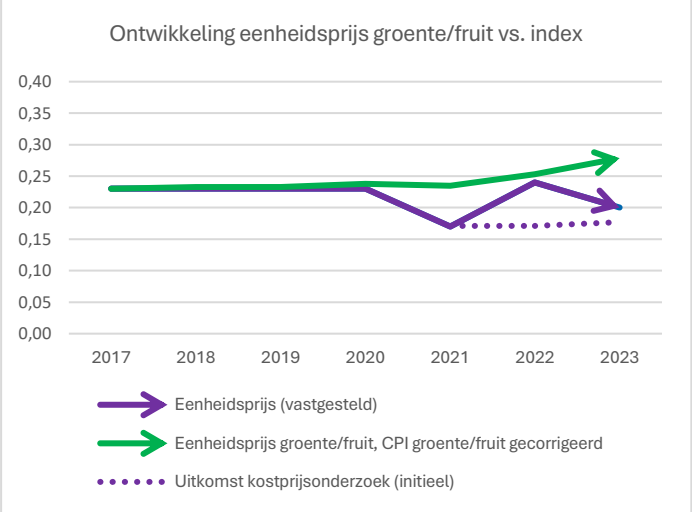

Figuur 1. Ontwikkeling eenheidsprijs[8] schoolfruit/groente (CPI gecorrigeerd[9]) vs. vastgestelde eenheidsprijs[10] '15-'23

Schoolzuivel

Er is minder discussie omtrent de vergoeding van de eenheidsprijs bij de schoolzuivel regeling. De ontwikkeling van de eenheidsprijs van schoolzuivel maakt een trapsgewijze stijging mee. Hierbij ligt de vastgestelde eenheidsprijs meer in lijn met de CPI gecorrigeerde eenheidsprijs dan bij de groente/fruit regeling. Gedurende de periode tot en met 2020 had de eenheidsprijs het karakter van een basisprijs en betaalden ouders een meerprijs op basis van abonnementen. Deze meerprijs is niet inbegrepen in de grafiek. In andere EU landen ligt de eenheidsprijs hoger dan in Nederland, op basis van een gemiddelde prijs per portie. Daarnaast kan de portiegrootte variëren tussen de verschillende EU landen, evenals de wijze van invulling van de EU-regelingen.

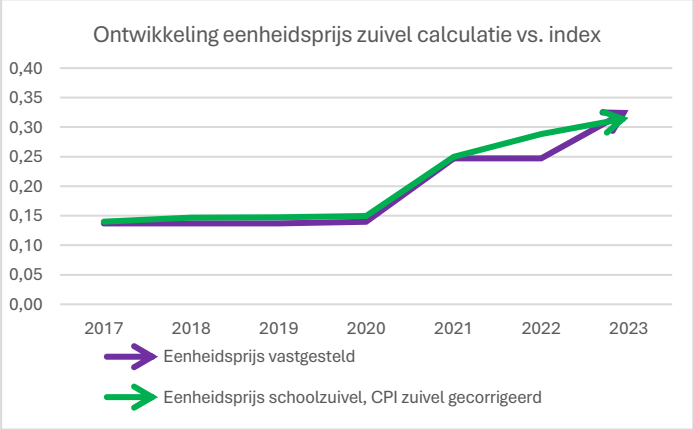

Figuur 2. Ontwikkeling eenheidsprijs[11] schoolzuivel (CPI gecorrigeerd)[12] vs. vastgestelde eenheidsprijs '17-'23[13]

[8] Kostprijs startjaar = eenheidsprijs, daarna alleen gecorrigeerd voor de Consumenten Prijs Index (CPI)

[9] CBS Statline, 2024, CPI groente en CPI fruit

[10] Wageningen Economic Research, WEcR schoolfruit rapportages, 2015 - 2023

[11] Kostprijs startjaar = eenheidsprijs, daarna alleen gecorrigeerd voor de Consumenten Prijs Index (CPI)

[12] CBS Statline, 2024, CPI volle melk, CPI halfvolle melk en CPI yoghurt

[13] Wageningen Economic Research, WEcR schoolzuivel rapportages, 2017 - 2023

1.1.2 Verduurzaming

Vanaf het schooljaar 2023-2024 zal een (klein) deel van de geleverde producten afkomstig zijn uit biologische landbouw. Dit is aangekondigd door Nederland in het kader van het streven naar verduurzaming van het aanbod voor de periode 2023-2029[14]. Er wordt gestreefd naar een toename van het aandeel van biologische producten en producten met topkeurmerken.

Tevens wordt onderzocht in hoeverre het mogelijk is de leveranciers op een andere manier te selecteren. Hierbij wordt overwogen om voorrang te geven aan leveranciers die deels lokale of regionale producten uit korte ketens kunnen leveren.

Ook wordt onderzocht in hoeverre de distributie geregionaliseerd kan worden.

1.1.3 Onderzoeksvragen

In reactie op de beoogde verduurzaming van de EU-Schoolregeling en tegen de achtergrond van de ontwikkelingen in 2022 en 2023, heeft LNV besloten om een onderzoek te laten uitvoeren hoe erkende leveranciers binnen het kader van de EU-Schoolregeling vergoed kunnen worden. Het doel van deze opdracht is LNV in staat te stellen in de toekomst op de meest effectieve manier vergoedingen voor leveranciers van de EU-Schoolregeling vast te stellen. De volgende vragen worden in het onderzoek beantwoord:

1. Analyse van de huidige methode die gebruikt wordt om kostprijzen en eenheidsprijzen vast te stellen

1.a. Wat zijn sterktes en zwaktes van de huidige methode inclusief de gehanteerde uitgangspunten voor zowel schoolfruit/-groente als voor schoolzuivel?

1.b. Is er aanleiding om de huidige methode inclusief de gehanteerde uitgangspunten aan te passen? Indien dat het geval is, welke aanpassingen zijn mogelijk om de huidige methode en uitgangspunten robuuster en meer valide te maken?

2. Alternatieven voor huidige methode

2.a. Welke alternatieven voor de huidige methode en uitgangspunten zijn er om erkende leveranciers binnen de EU-Schoolregeling te vergoeden?

2.b. Wat zijn sterktes en zwaktes van deze alternatieven?

3. Welke van de onder 1 en 2 geanalyseerde opties past/passen het beste bij de Nederlandse situatie?

Aspecten die bij het tot stand komen van het advies meegewogen dienen te worden:

i. Uitvoerbaarheid inclusief aansluiting bij de voorkeursoptie(s) voor het selecteren van leveranciers?

ii. Voldoen aan juridische kaders en randvoorwaarden (zie bijlage 3, onderdeel ‘Randvoorwaarden’)

iii. Verduurzaming - Hoe kan de doelstelling tot verduurzaming van het aanbod (zie bijlage 3, onderdeel ‘Verduurzaming EU Schoolregeling’) worden meegenomen? - Op welke manier kunnen de meerkosten voor duurzamere producten worden bepaald? - Hoe kan een regionalisering van de distributie worden meegenomen?

iv. Voorkeuren van de belangrijkste stakeholders (uitvoering, beleid, brancheorganisaties, leveranciers) Bij het onderzoek wordt een begeleidingsgroep ingesteld met vertegenwoordigers van beleid en uitvoering. Daarnaast dienen de belangrijkste externe stakeholders (erkende en potentiële leveranciers en brancheorganisaties) door middel van interviews geraadpleegd te worden.

In het vervolg van deze rapportage worden bovenstaande onderzoeksvragen behandeld.

[14] Tweede Kamer, vergaderjaar 2022–2023, 31 532, nr. 281

2 Uitgevoerde werkzaamheden

2.1 Aanpak

Bij het onderzoek is onderstaande aanpak gehanteerd.

1. Opstart fase

Gestart is met deskresearch. In deze fase is de beschikbare documentatie doorgenomen en geanalyseerd. De door ons geraadpleegde documenten zijn opgenomen als bijlage 1, evenals gebruikte overige gegevensbronnen. Vervolgens zijn gesprekken gevoerd met enkele relevante stakeholders, waaronder vertegenwoordigers van de uitvoering, beleidsmakers, brancheorganisaties, NVWA, WECR en leveranciers. LNV heeft hiertoe de relevante stakeholders geselecteerd, geïnformeerd en contactpersonen aangedragen. De bij de gesprekken gestelde vragen zijn toegevoegd als bijlage 2.

2. Bepalen sterktes en zwaktes huidige vergoedingsregeling

De inzichten die zijn verkregen uit de desk research en de gesprekken zijn gebruikt om een afwegingskader te maken. Dit afwegingskader is in overleg met de begeleidingscommissie tot stand gekomen. Op basis van de gesprekken, de modelcalculaties en de achtergrondinformatie zijn de sterke en zwakke punten van de huidige methode en regeling op basis van het afwegingskader in kaart gebracht.

3. Bepalen sterktes en zwaktes alternatieven vergoedingsregeling

Vanuit de verkregen informatie uit stap 1 en 2 is gekeken naar mogelijke bruikbare alternatieven voor de huidige methode, waarbij zaken als uitvoerbaarheid, juridische kaders/randvoorwaarden, verduurzaming en voorkeuren van stakeholders meegenomen zijn. Ook voor deze mogelijke alternatieve methoden zijn de sterke en zwakke punten op basis van het afwegingskader geïdentificeerd.

4. Advies

Vervolgens zijn aanbevelingen geformuleerd voor mogelijke verbeteringen of aanpassingen van de huidige regeling.

Het gehele onderzoek is begeleid door een begeleidingscommissie bestaande uit medewerkers van LNV. Met deze commissie zijn zowel de tussenrapportages als de concepteindrapportage besproken.

3 Analyse van de huidige methode om kostprijzen en eenheidsprijzen vast te stellen

3.1 Inleiding

Onze beoordeling van de huidige methode om kostprijzen en eenheidsprijzen vast te stellen is gebaseerd op:

a. de interviews, die zijn gehouden met relevante stakeholders van de EU-Schoolregeling, te weten een tiental leveranciers, brancheorganisaties (GroentenFruit Huis en Nederlandse Zuivel Organisatie), NVWA, WEcR, LNV en RVO;
b. achtergrondinformatie over eerdere discussies tussen stakeholders omtrent de eenheidsprijs;
c. een beoordeling van de gehanteerde kostprijsmodellen van zowel de groente/fruit regeling als de zuivelregeling.

3.2 Sterke punten van de huidige methode en uitgangspunten

In deze paragraaf zullen de belangrijkste – door ons geconstateerde – sterktes van de huidige methode en uitgangspunten beschreven worden.

Hiervoor is gebruik gemaakt van een afwegingskader dat met de begeleidingscommissie is ontwikkeld (bijlage 3). Het afwegingskader is opgesteld aan de hand van beschikbare documentatie en expertise vanuit het team. Dit is vervolgens aangescherpt op basis van de verschillende gesprekken met stakeholders (uitvoering beleid, brancheorganisaties, leveranciers) en meermaals afgestemd met de begeleidingscommissie bestaande uit medewerkers van LNV.

Sterke punten van de huidige methode en uitgangspunten
Governance
• Het doel van de regeling wordt van belang geacht.
• De calculatie van de eenheidsprijs wordt uitgevoerd door een instituut dat onafhankelijk opereert.
• De methodiek in de vorm van het werken met één eenheidsprijs wordt als prettig ervaren.
• Het regionalisatie vraagstuk wordt door marktpartijen zelf opgepakt.
Proces
• Er is frequent overleg tussen RVO, LNV en WEcR over de kaders (aannames en uitgangspunten) van het model voor het opvolgende jaar.
Inhoud
• De vergoeding voor de producten wordt vastgesteld op basis van data van de gemiddelde historische (5-jarige) inkoopprijzen van deze producten. Sinds de herberekening van de eenheidsprijs in 2022 wordt een correctie doorgevoerd indien sprake is van forse inflatie op producten.
• Het model is voornamelijk opgebouwd uit een vergoeding voor de (directe en indirecte) variabele kosten componenten. Voor de directe variabele componenten betreft dit: kostprijs product, kosten van distributie en vervoer naar het DC, kosten op het DC, distributie en transportkosten van DC naar scholen. De indirecte variabele kosten voor werkzaamheden op inkoop, behandeling en transportbegeleiding worden verondersteld gedekt te zijn vanuit 7% opslag die wordt gehanteerd voor overhead en 3% risico opslag op de omzet.
• Het model is relatief eenvoudig inhoudelijk aanpasbaar.

Tabel 1. Sterke punten van de huidige methode

Hieronder wordt de uitgevoerde beoordeling verder toegelicht.

3.2.1 Governance:

Governance betreft wijze van besturen. Hieronder worden enkele sterke punten benoemd van de huidige methode.

Het doel van de regeling wordt van belang geacht

Alle stakeholders omarmen de gedachte dat het bevorderen van de consumptie van gezonde producten, zoals groente/fruit en zuivel, onder schoolgaande kinderen een positieve bijdrage zal leveren voor een gezonde levensstijl in de toekomst. Men wil zich hier ook graag voor inzetten.

De calculatie van de eenheidsprijs wordt uitgevoerd door een instituut dat onafhankelijk opereert

Alle stakeholders vinden het waardevol dat er een onafhankelijk opererend instituut is dat de calculatie van de eenheidsprijzen (groente/fruit en zuivel) verzorgt en uitvoert. Leveranciers en brancheorganisaties vertrouwen op een correcte wijze van uitvoering door dit instituut en verdiepen zich daarom niet in de calculatiemethode. Wel beoordelen ze de uitkomsten van de calculatie, namelijk de eenheidsprijs die gecommuniceerd wordt.

De methodiek in de vorm van het werken met één eenheidsprijs wordt als prettig ervaren

Er is voldoende draagvlak voor het werken met één eenheidsprijs. Voor partijen als RVO en NVWA zorgt dit voor een snellere, efficiëntere operationele afhandeling. Voor leveranciersorganisaties zorgt het voor duidelijkheid rondom de te verwachten vergoeding voor hun productleveranties.

Regionalisatie vraagstuk wordt door marktpartijen deels zelf opgepakt

In de regeling wordt van leveranciers het vermogen geëist landelijk te kunnen leveren. Enkele leveranciers hebben derde partijen ingehuurd voor de fijnmazige distributie. Op deze wijze kan het transport naar scholen op een efficiënte en zo duurzaam mogelijke wijze plaatsvinden.

3.2.2 Proces:

Bij het proces wordt gekeken naar de wijze van inrichting van de uit te voeren activiteiten en de volgorde hiervan. Hieronder worden enkele sterke punten benoemd van de huidige methode.

Er is frequent overleg tussen RVO, LNV en WEcR over de kaders (aannames en uitgangspunten) van het model voor het opvolgende jaar

Er vinden gesprekken plaats tussen RVO, LNV en WEcR over de eventueel benodigde aanpassingen van de aannames en uitgangspunten van de calculatie voor het opvolgende schooljaar. RVO adviseert daarbij op basis van wat zij heeft waargenomen bij het uitvoeren van de regeling. WEcR is als opdrachtnemer van de calculatie bekend met (de ontwikkeling van) de beschikbare brongegevens. LNV is het beslissingsbevoegde orgaan.

3.2.3 Inhoud:

Met de term inhoud wordt hier gedoeld op de inhoudelijke aspecten van de huidige methodiek. Hieronder worden enkele sterke punten benoemd van de huidige methode.

De vergoeding voor producten wordt vastgesteld op basis van data van de gemiddelde (5-jarige) inkoopprijzen. Sinds de herberekening van de eenheidsprijs in 2022 wordt een correctie doorgevoerd indien sprake is van forse inflatie op producten.

Om de gemiddelde prijs (over de afgelopen 5 jaar) te bepalen wordt uitgegaan van de gemiddelde prijs, die op basis van het Informatienet van WEcR gemiddeld is betaald per kilogram product voor Nederlandse fruit en groente. De belangrijkste zaken die worden meegenomen in deze berekening zijn:

- De gemiddelde productprijs over de afgelopen 5 jaren (bron: Informatienet voor NL-producten en Eurostat voor Importproducten);

- De leveringsvoorwaarde van 3 porties per week per leerling, incl. voorgeschreven grammages;
- Levering op basis van 20 weken van het schooljaar kalender;
- Uitgegaan wordt van het beleveren van 3.000 scholen met gemiddelde 225 leerlingen (bron: CBS);
- Het hanteren van een reële kostprijs bij Klasse I fruit/groente, indien het onbewerkt is, geschikt is voor directe consumptie, zonder toevoegingen van suikers, zoetstoffen, vet en zout;
- In de productmix is rekening gehouden met de in de praktijk meest geleverde groente/fruit soorten (bron: RVO);
- Het maximaal aantal keer dat een leverancier dezelfde groente/fruit mag leveren is 15%.

Het model is voornamelijk opgebouwd uit een vergoeding voor de (directe en indirecte) variabele kosten componenten. Voor de directe variabele componenten betreft dit: kostprijs product, kosten van distributie en vervoer naar het DC, kosten op het DC, distributie en transportkosten van DC naar scholen. De indirecte variabele kosten voor werkzaamheden op inkoop, behandeling en transportbegeleiding worden verondersteld gedekt te zijn vanuit 7% opslag die wordt gehanteerd voor overhead en 3% risico opslag op de omzet.
Het huidige calculatiemodel is opgebouwd op basis van data ter vergoeding van met name de variabele kostencomponenten. Het betreft de vergoeding van de kostprijs van de producten (groente en fruit respectievelijk zuivel). Verder komen daar nog bij de kosten van vervoer en distributie (met vrachtwagens) naar het DC, de kosten op het DC (e.g. ompakken) en de fijnmazige distributie- en transportkosten van het DC naar de scholen (met bestelwagens). De belangrijkste aspecten die in deze berekening meegenomen worden zijn, toegevoegd in bijlage 4. Daarnaast is een algemene opslag meegenomen voor vaste kosten (7 procent van de omzet) en een risico opslag van 3 procent van de omzet.

Het model is relatief eenvoudig aanpasbaar

Het betreft hier een Excel model, waarin belangrijkste kaders (aannames en uitgangspunten) na het invoeren van de brongegevens en na afstemming met partijen leiden tot een uitkomst. Excel modellen zijn inherent flexibel en eenvoudig aanpasbaar. Het toevoegen van bijvoorbeeld een extra voorschrift in de productmix of -variatie in de vorm van een rekenregel is min of meer eenvoudig te integreren.

3.3 Zwaktes van de huidige methode en uitgangspunten

In deze paragraaf beschrijven we de belangrijkste gepercipieerde zwakke punten van de huidige methode.

Zwaktes van de huidige methode en uitgangspunten

Governance

• De huidige eenheidsprijs in combinatie met de voorschriften (op het gebied van productmix/variatie/aantal gram per portie) leiden tot een mix van producten die worden geleverd bij scholen met een zo laag mogelijke prijsmix.
• Landelijk beleid; leveranciers dienen scholen over het hele land te beleveren.
• Beperkt budget en doorlooptijd beschikbaar (voor WEcR) om modelaanpassingen door te voeren.

Proces

• Er is weinig actieve betrokkenheid van leveranciers- en brancheorganisaties bij het bepalen van de uitgangspunten/aannames of bij validatie van de uitkomsten.
• Indien zich exceptionele marktomstandigheden voordoen, is er geen afstemmingsproces voorhanden tussen partijen.
• Er is geen onafhankelijke review van de aannames/uitgangspunten en calculatie

Inhoud

• Er is beperkte dekking voor vaste kosten componenten opgenomen in het model.

• Historische kostprijs calculatie is niet voldoende representatief; in een markt met sterke inflatie heeft het een prijsdrukkend effect.
• Inconsistent gebruik van brongegevens en/of uitgangspunten.
• Geen of nauwelijks uitleg bij aanpassing van onderliggende aannames en/of uitgangspunten.
• Er is geen duidelijke scheiding tussen input, calculatie, output en controle velden in het model.

Tabel 2. Zwakke punten van de huidige methode

3.3.1 Governance:

Governance betreft wijze van besturen. Hieronder worden enkele zwakke punten benoemd van de huidige methode.

De huidige eenheidsprijs in combinatie met de voorschriften (op het gebied van productmix/variatie/aantal gram per portie) leiden tot een mix van producten die worden geleverd bij scholen met een zo laag mogelijke prijsmix

De huidige hoogte van de eenheidsprijs noopt leveranciers tot het vinden van creatieve oplossingen om niet (teveel) toe te leggen op de regeling. Denk hierbij aan inkopen tegen een lage spotprijs op de internationale markt. Daarnaast wordt de productmix/variatie zo ingezet dat hieruit de laagste kosten voortvloeien. Zo wordt er bijvoorbeeld het maximaal aantal keren goedkope producten geleverd (bijv. waspeen), waarmee wordt voldaan aan de regelingsvoorwaarden. Deze producten worden door de scholieren echter niet altijd volledig geconsumeerd.

De groente/fruit markt wordt steeds dynamischer[15]; het consumentengedrag is complexer geworden, de kwetsbaarheid van de huidige voedselvoorzieningsketens leidt tot continue wijzigingen in het productassortiment en de voorkeur voor biologische en gezonde producten heeft een vlucht genomen. Het is voor leveranciers nog belangrijker geworden om een efficiënte logistiek te vinden, en te zorgen voor een duurzaam en schoon product. De marges op de reguliere handel staan zodoende onder druk. Ook organisaties die het leveren van schoolfruit niet als hun hoofdactiviteit zien kunnen het zich daarom niet permitteren om geld toe te leggen op de EU-schoolregeling.

Landelijk beleid; leveranciers dienen scholen over het hele land te beleveren.

De huidige regeling schrijft voor dat leveranciers over het gehele land scholen dienen te kunnen beleveren. De scholen zijn niet verdeeld naar regio, maar evenredig verdeeld over het land. Dat betekent dat vervoer van verschillende leveranciers naar dezelfde regio's gaat, maar daarbinnen naar verschillende scholen (kostbaar en niet duurzaam). Vanuit enkele stakeholders komt het verzoek om te kijken naar een optimale indeling van scholen over de leveranciers. Niet iedereen heeft hier behoefte aan doordat enkele samenwerkende marktpartijen hier inmiddels een oplossing voor gevonden hebben.

Beperkt budget en doorlooptijd beschikbaar (voor WEcR) om modelaanpassingen door te voeren.

Het budget, zoals beschikbaar gesteld door LNV aan WEcR, is met name gebaseerd op het doorrekenen van de eenheidsprijs voor een nieuwe periode. De hoeveelheid aanpassingen en herziene versies als gevolg van de discussies en afstemming tussen stakeholders hebben ertoe geleid dat werkzaamheden meermaals het budget overschreden hebben (aan de zijde van WEcR). Dit zet druk op (de kwaliteit van) de werkzaamheden die WEcR uitvoert ten gunste van de regeling.

3.3.2 Proces:

Bij het proces wordt gekeken naar de wijze van inrichting van de uit te voeren activiteiten en de volgorde hiervan. Hieronder worden enkele zwakke punten benoemd van de huidige methode.

[15] '8 veranderingen binnen de groente en fruit retail branche´, https//limax.nl/blog/8-veranderingen-binnen-de-groente-en-fruit-retail-branche-post-corona

Er is beperkte betrokkenheid van leveranciersorganisaties bij het bepalen van de uitgangspunten / aannames of bij validatie van de uitkomsten.

In de praktijk vindt afstemming over de te hanteren eenheidsprijs en aannames/uitgangspunten plaats tussen LNV, RVO en WEcR. De leveranciers en brancheorganisaties hebben hierbij beperkte inbreng. Dit betekent dat de leveranciers op enige afstand staan, ofschoon ze zich wel betrokken voelen bij het gedachtegoed van de regeling.

Indien zich exceptionele marktomstandigheden voordoen, is er geen gecoördineerd afstemmingsproces voorhanden tussen partijen.

In de afgelopen jaren zijn er een aantal incidenten geweest, die de marktomstandigheden fors beïnvloed hebben, zoals de oorlog in de Oekraïne, de Corona lockdowns en de blokkade van het Suezkanaal. Dit heeft gevolgen gehad voor de prijs van de groente/fruitproducten. Er is wel ad hoc overleg gepleegd met verschillende leveranciers en brancheorganisaties (bijvoorbeeld in 2022/2023), maar hiervoor is geen vast proces of procedure afgesproken.

Er is geen onafhankelijke externe review van de aannames/uitgangspunten/bronnen en calculatie

WEcR is al sinds de start van de eenheidsprijs uitvoerder van de calculatie. WEcR krijgt kaders aangereikt van LNV/RVO voor de te maken berekening. WEcR stemt de gebruikte aannames, uitgangspunten, bronnen en de gemaakte calculatie af met LNV en RVO. Wel is sprake van “interne review” binnen WEcR, via een senior scientist en het groepshoofd (waar nodig ook aanvullende review door WU).

Er is echter geen frequentie bepaald waarop er een structurele externe review plaats zou moeten vinden van de onderliggende aannames, uitgangspunten, te gebruiken databronnen en de calculatie. Dit vergroot de kans op bias (vooringenomenheid) in de calculatie.

3.3.3 Inhoud:

Met de term inhoud wordt hier gedoeld op de inhoudelijke aspecten van de huidige methodiek. Hieronder worden enkele zwakke punten benoemd van de huidige methode.

Er is beperkte dekking voor vaste kosten componenten opgenomen in het model

De huidige vergoeding, grotendeels gestoeld op basis van een variabele kostendekking, impliceert dat het een relatief kleine extra activiteit is voor de leveranciers. Bij het houden van de interviews bleek dat er bedrijven zijn waarbij de omzet van de EU-Schoolregeling een wezenlijk deel is van de totale omzet. Bij de importeurs/groothandelaren schommelde dit aandeel grofweg tussen 1 – 15% van de omzet, waar dit aandeel bij de telers tussen de 30 – 40% van de omzet bedroeg[16]. De variabele kostendekking vanuit de regeling is dan niet toereikend en dekt niet alle kosten, die leveranciersorganisaties maken in het kader van de EU-schoolregeling. Bij de uitvoering van de regeling komt meer kijken dan alleen de inkoop van de producten en het transport. Er zijn ook indirecte (overhead)kosten, die gemaakt worden in het kader van de EU-schoolregeling. Deze kosten worden verondersteld gedekt te zijn vanuit de gehanteerde 7% overhead opslag voor indirecte werkzaamheden op inkoop, behandeling en transportbegeleiding. Dit percentage komt uit een (gedateerd) rapport van Baltussen, uit 2014. Overige indirecte activiteiten en kosten zijn hiermee niet gedekt, denk hierbij bijvoorbeeld aan factuurafhandeling, (voor)financieringskosten of afschrijvingskosten van gebouwen (exclusief opslag/koelruimtes).

[16] De percentages zijn op basis van een inschatting van de geïnterviewde personen; dit is niet cijfermatig geverifieerd.

Historische kostprijs calculatie leidt tot een prijsdrukkend effect

De gekozen methodiek leidt er in tijden van prijsstijging toe dat er een prijsdrukkend effect ontstaat, met name omdat eerdere jaargangen meegewogen worden in het gemiddelde[17]. Op deze manier reflecteert de kostprijs van de producten niet de prijs in de markt. Daarnaast wordt als uitgangspunt voortgeborduurd op historische (gerealiseerde) productmix / variaties. Bedrijven passen jaarlijks de aangeboden productmix zo veel mogelijk aan naar het laagste prijsniveau. Deze productmix is weer uitgangspunt van de berekening van de eenheidsprijs voor het komend jaar, terwijl de leveranciers vaak andere verwachtingen hebben voor de productmix voor het opvolgende jaar. Dit aspect wordt niet meegenomen in de calculatie.

Inconsistent gebruik van brongegevens en/of uitgangspunten

Er is sprake geweest van inconsistenties in het gebruik van bepaalde aannames en uitgangspunten bij de calculaties over de jaren. Een veelgehoord voorbeeld is het gebruik van de leerlingenaantallen (CBS vs. RVO), die in de meerderheid van de jaren de CBS data volgde maar waarbij in ’22-‘23 ook de werkelijk beleverde leerlingenaantallen (RVO data) gebruikt zijn.

Geen of nauwelijks nadere uitleg bij wijziging van onderliggende aannames en/of uitgangspunten (bijv. prijs transport naar scholen)

Sommige aannames / uitgangspunten worden gewijzigd in nieuwe jaargangen, maar de uitleg erachter ontbreekt in de documentatie. Op basis hiervan kunnen leveranciers- en brancheorganisaties de redenatie moeilijk volgen, terwijl het wel impact heeft op de eenheidsprijs. Een voorbeeld hiervan is de daling van het prijs van transport naar scholen, die van €35,- zakt naar €33,-.

Er is geen duidelijke scheiding tussen input, calculatie, output en controle velden in het model

Bij het beoordelen van de modellen is geconstateerd dat er nu geen duidelijk zichtbare scheiding is tussen input, calculatie, output en controle velden. Het bestand is nu vooral opgebouwd om de representatie tabellen voor de rapportage te kunnen (re)produceren, waarbij de velden van deze tabellen een mixed karakter kunnen hebben (cellen van de tabellen kunnen zowel input als output veld zijn).

3.4 Benodigde aanpassingen huidige model

3.4.1 Verbeterpunten huidige model

Belangrijk verbeterpunt van het huidige model is te komen tot een eenheidsprijs, die recht doet aan een faire vergoeding voor kosten van de bedrijfsvoering van leveranciers en niet slechts de variabele kosten componenten dekt. De 7% overhead voor indirecte werkzaamheden op inkoop, behandeling en transportbegeleiding en 3% risico opslag op de omzet zijn gebaseerd op een rapport uit het jaar 2014 . Deze uitgangspunten behoeven actualisatie. Daarnaast zijn overige indirecte activiteiten en kosten niet gedekt door de overhead vergoeding, denk hierbij bijvoorbeeld aan factuurafhandeling, (voor)financieringskosten of afschrijvingskosten van gebouwen (niet zijnde opslag en koelruimtes) en machines.

De huidige berekening van de kostprijs van de producten zou – aangezien het gaat om een vergoeding voor werkzaamheden die pas na gunning aan de leveranciers verricht worden – in principe beter gebaseerd kunnen worden op een verwachting van de inkoopprijzen behorend bij een gewenste productmix/variatie in plaats van op de historische gemiddelde inkoopprijzen over de afgelopen 5 voorgaande jaren en de historisch gehanteerde productmix/variatie.

Op korte termijn zou het hanteren van de inkoopprijzen van de afgelopen 2 jaar in combinatie met een

[17] Bij prijsdalingen kan dit tot een prijsopdrijvend effect leiden

productmix die meer ruimte biedt aan biologische producten op relatief eenvoudige wijze al tot een invulling kunnen leiden die beter aansluit bij het hierboven genoemde principe.

3.4.2 Overige aspecten

In de huidige situatie dienen leveranciers landelijk te kunnen leveren om voor de EU-Schoolregeling in aanmerking te komen. Dit impliceert dat acht leveranciers naar diverse scholen in bijvoorbeeld Groningen dienen te rijden om fruit/groente te leveren. Op dit moment leveren vijf van de acht leveranciers aan scholen via marktpartijen voor fijnmazige distributie. Dit betekent dat er niet meer acht, maar vier fijnmazige transport bewegingen zijn door het land.

Zorg voor een consistent en samenhangend gebruik van uitgangspunten, die een belangrijk effect hebben op de eenheidsprijs. Het betreft onder meer: het aantal scholieren, het aantal distributiecentra voor fijnmazige distributie en de meerkosten voor biologische / duurzame producten.

4 Alternatieven voor huidige methode

4.1 Alternatieve modellen voor de huidige methode en uitgangspunten

Aangezien het toepassen van het huidige kostprijsmodel niet altijd een optimaal effect geeft zijn ook alternatieve modellen onderzocht. In deze paragraaf worden twee modellen beschreven, die als alternatief zouden kunnen dienen voor het huidige model (de variabele kosten + methode).

4.1.1 Integrale kosten +:

Deze methode omvat de volledige kosten van de leverende bedrijven; integraal betekent dat zowel de vaste als variabele kosten in de kostprijsberekening worden meegenomen[18]. Dit zijn de kosten die in het huidige methode gehanteerd worden, aangevuld met indirecte vaste lasten zoals afschrijvingskosten op overige gebouwen, machines, administratie-, (voor)financierings- en certificeringskosten. Hier wordt een risico opslag ("de plus") aan toegevoegd, die aansluit bij het bij de markt behorende ondernemersrisico.

4.1.2 Marktprijs:

Deze methode berekent de verwachte marktprijzen per product en vergelijkt deze met de verwachte afzet in de vorm van de productmix/variëteit, om zo tot een verwachte eenheidsprijs voor de nieuwe periode te komen. Het omvat alle producten, recente prijzen gecorrigeerd voor verwachte inflatie en uitzonderlijke marktomstandigheden die op dat moment bekend zijn. Dit weerspiegelt de prijs die de leverancier naar verwachting op de markt zou kunnen krijgen voor zijn producten. Nader bepaald moet nog worden hoe deze verwachte marktprijzen het beste vastgesteld kunnen worden.

4.2 Sterkte punten van alternatieven voor de huidige methode

In deze paragraaf beschrijven we de belangrijkste sterke punten van de alternatieve methoden. Hierbij wordt de huidige methode als referentie gebruikt en afgezet tegen de beide alternatieve modellen. Zie hiervoor ook de scoringstabel van het afwegingskader in bijlage 3.

4.2.1 Sterke punten van de integrale kosten methode

Strategische afwegingen

Inzicht in opbouw van prijzen

De integrale kosten + methode geeft een beter inzicht in de opbouw van kosten dan de huidige methode doordat alle kosten worden meegenomen. Er wordt ook inzicht gegeven worden in de opbouw van de indirecte vaste kosten.

Goede reflectie van de prijsontwikkeling

De integrale kosten + methode zal naar verwachting een betere weergave geven van de prijsontwikkeling, aangezien er in de prijsbepaling meer kosten meegenomen worden evenals een representatieve marge voor marktfluctuaties.

Redelijk voor leveranciers

De integrale kosten + methode scoort beter dan de referentiemethode, omdat het rekening houdt met zowel de variabele als vaste kosten.

[18] 'Kostprijsberekening en kostprijsformule', https://www.house-of-control.nl/kostprijsberekening-en-kostprijsformule.html

Juistheid en volledigheid van de kostendekking:

Omdat de integrale kosten + methode ook de vaste kosten componenten en een representatieve marge meeneemt in de calculatie van de vergoeding, leidt deze methode tot een betere kostendekking.

4.2.2 Sterke punten van de marktprijs methode

Strategische afwegingen

Goede reflectie van de prijsontwikkeling

In vergelijking met de referentiemethode en de integrale kosten + methode zal de marktprijs methode een betere weergave zijn de prijsontwikkeling, aangezien dit een weerspiegeling is van de inschatting van de verwachte marktprijzen voor het komend jaar.

Redelijk voor leveranciers :

De marktprijs methode gaat ervan uit dat er sprake is van een optimale werking van het marktmechanisme. Dit zorgt ervoor dat leveranciers met een gezonde bedrijfsvoering in hun branche al hun kosten kunnen dekken en rendement kunnen realiseren op de goederen/producten, die zij verhandelen.

Juistheid en volledigheid van de kostendekking

Bij de marktprijs methode wordt uitgegaan van een optimale marktwerking waarbij leveranciers met een gezonde bedrijfsvoering goed in staat zijn om rendement te kunnen realiseren in de markt. Indien sprake is van marktfluctuaties gedurende het bepalen van de eenheidsprijs kan sprake zijn van overdekking of onderdekking van de kosten in het uitvoeringsjaar. Verondersteld wordt dat deze fluctuaties kleiner zullen zijn dan bij de andere calculatiemethoden, omdat uitgegaan wordt van een verwachte marktprijs die dichterbij de werkelijkheid zal liggen dan de historische kostprijs berekening.

Bruikbaarheid

Het gemak waarmee de normatieve inschrijfprijs te verifiëren valt:

Bij de marktprijs methode kan de vastgestelde normatieve inschrijfprijs (eenheidsprijs) eenvoudig achteraf getoetst worden aan de hand van de gemiddeld gewogen marktprijs van alle geleverde producten.

Aanpasbaarheid van het model

Integratie duurzame/biologische producten

De marktprijs methode neemt alle producten automatisch mee in de prijssetting voor de eenheidsprijs, dus ook de duurzame / biologische producten. Het vertrekpunt is het gewenste productassortiment en de actuele marktprijzen.

Inflatiecorrecties

Bij de marktprijs methode zijn verwachte inflatiecorrecties standaard opgenomen. Het is daarmee ook eenvoudig om deze aan te passen indien noodzakelijk of gewenst.

Exceptionele marktomstandigheden

Het gebruik van actuele marktprijzen bij de marktprijs methode zorgt ervoor dat historische exceptionele marktomstandigheden al ‘gevangen’ zijn in de prijs. Daar behoeft het calculatiemodel aldus geen aanpassingen meer voor. Eventuele toekomstige exceptionele marktomstandigheden zullen deels opgevangen kunnen worden door de reeds toegepaste inflatiecorrectie. Daarnaast kan het model desgewenst aangepast worden met een

doorrekening van prijs updates na het moment waarop de exceptionele marktomstandigheid zich voor hebben gedaan.

4.3 Zwakten van de alternatieve methodes

In deze paragraaf beschrijven we de belangrijkste sterke punten van de alternatieve methoden. Hierbij wordt de huidige methode als referentie gebruikt. Zie hiervoor ook de scoringstabel van het afwegingskader in bijlage 3.

4.3.1 Zwakke punten van de integrale kosten methodiek

Strategische afwegingen

Bevorderen van fruit, groente, zuivelconsumptie schoolkinderen (in aantallen producten)

De vergoeding van de eenheidsprijs zal naast variabele kosten ook vaste kosten bevatten. Hierdoor zal de eenheidsvergoeding hoger liggen. Bij een gelijk blijvende totale subsidie betekent dit dat schoolkinderen minder groente en fruit, c.q. schoolzuivel zullen krijgen.

Bruikbaarheid

Het gemak waarmee achteraf de normatieve inschrijfprijs te verifiëren valt

Om de normatieve inschrijfprijs (eenheidsprijs) achteraf te kunnen verifiëren, dienen leveranciersgegevens gehanteerd te worden. Omdat het bij deze methode om meer gegevens zal gaan dan bij de huidige variabele kosten + methode, zal het meer inzet en werk kosten om deze verificatie uit te voeren.

4.3.2 Zwakke punten van de marktprijs methodiek

Strategische afwegingen

Bevorderen van fruit, groente, zuivelconsumptie schoolkinderen (in aantallen producten)

De vergoeding van de eenheidsprijs zal gebaseerd worden op basis van een verwachte marktprijs. Naar verwachting zal de vergoeding hoger liggen dan bij de variabele kosten + methodiek. Bij een gelijk blijvende totale subsidie betekent dit dat schoolkinderen minder groente en fruit, c.q. schoolzuivel zullen krijgen.

Inzicht in opbouw van prijzen

Omdat de marktprijs een opbouw hanteert op basis van verwachte marktprijzen en afzet, is er geen gedetailleerde opbouw voorhanden van de kostenstructuren van de leveranciersbedrijven. De opbouw van de prijzen is niet direct gebaseerd op deze kostenstructuren.

4.4 Neutrale punten

Het afwegingskader bevat enkele aspecten waarbij de gehanteerde methodiek niet tot verschillen leidt. Het betreft: de mogelijkheid de methodiek te verantwoorden richting de EU[19], uitvoerbaarheid van de regeling, kans op budget overschrijding bij het Ministerie van LNV, bevorderingen van specifieke partijen (level playing field), redelijk voor scholen/kinderen, het model kan gebruikt worden om een normatieve inschrijfprijs te bepalen, verandering in de groente/fruitverdeling of portionering, berekening inclusief/exclusief BTW, fruitklassen I en II.

[19] In hoeverre methodieken na aanpassing acceptabel zijn voor de EU moet nagegaan worden.

5 Advies

Onderstaande adviezen zijn gebaseerd op de hierboven beschreven analyses van de sterke en zwakke punten van de huidige en alternatieve methodes. Ook is er rekening gehouden met aspecten rondom uitvoerbaarheid, de geldende juridische kaders / randvoorwaarden, verdere verduurzamingswens en de belangrijkste voorkeuren van stakeholders.

Op dit moment maken leveranciersorganisaties geen deel uit van 'het ecosysteem' rond het bepalen van de leveringsprijs. Geadviseerd wordt om brancheorganisaties te laten aansluiten bij het overleg tussen LNV, RVO en WEcR. Alle betrokken partijen kunnen zo constructief bijdragen aan een juiste invulling van de EU-schoolregeling voor Nederland. Dit onverlet de beslissingsbevoegdheid van LNV.

Ga na op welke structurele wijze controle kan worden uitgeoefend op de berekeningen die WEcR maakt van de eenheidsprijs. Een eerste stap kan al worden gezet door het calculatie bestand in te delen in input, calculatie en representatie-tabbladen met controle velden. Op deze wijze kan de goede werking van het model beter gewaarborgd worden.
Zorg tevens voor een consistent en samenhangend gebruik van uitgangspunten, die een belangrijk effect hebben op de eenheidsprijs. Het betreft onder meer: het aantal scholieren, het aantal distributiecentra voor fijnmazige distributie en de meerkosten voor biologische / duurzame producten.
Supermarkten gebruiken voor een fijnmazige en efficiënte distributie meerdere DC's[20], meestal verdeeld over de regio's Zuid, Noord, West en Oost. De fijnmazige distributeurs werken ook met meerdere hubs. Geadviseerd wordt binnen het rekenmodel een eenduidige keuze te maken door voor één of vier hubs te kiezen.

Om de eenheidsprijzen een betere reflectie te laten zijn van de ontwikkeling van de marktprijzen zou op korte termijn de huidige berekening van de kostprijs van de producten beter gebaseerd kunnen worden op een verwachting van de inkoopprijzen en productmix/variatie in plaats van op de historische gemiddelde inkoopprijzen over de afgelopen 5 voorgaande jaren en de historisch gehanteerde productmix/variatie. Het hanteren van de inkoopprijzen van bijvoorbeeld de afgelopen 2 jaar in combinatie met een productmix die meer ruimte biedt aan biologische producten zou op relatief eenvoudige wijze invulling aan dit uitgangspunt kunnen geven. Bij gelijk budget wordt bij het toepassen van deze beide methoden in een markt waarin de prijzen stijgen naar verwachting minder fruit, groente en of zuivel geleverd aan schoolkinderen.

Uit het onderzoek blijkt dat voor vrijwel alle aspecten - met uitzondering van de te consumeren hoeveelheid groente, fruit en zuivel - de marktprijs methode en de integrale kosten + methode beter voldoen dan de huidige variabele + methode. Het evaluatie onderzoek van Bartels[21]

[20] Wageningen Economic Research, WEcR rapport schoolfruit en groente, 2023, p.12

[21] Bartels, NL Evaluatie EU Schoolregeling eindrapport 2017-2022, p.4

geeft aan dat de effectiviteit van de EU-schoolregeling niet zozeer afhangt van de hoeveelheid geconsumeerd product alleen, maar dat het vooral om de combinatie met de educatieve aspecten gaat. In dit licht wordt geadviseerd om de huidige calculatiemethode te heroverwegen. De huidige methode is op lange termijn niet kostendekkend voor de leveranciers. De huidige systematiek van het werken met een eenheidsprijs voor geselecteerde leveranciers blijft verder intact.

Verder wordt aanbevolen om over te stappen naar samenwerking met één partij voor fijnmazig vervoer, die scholen van groente en fruit voorziet vanuit een viertal hubs. Hierbij zou de vervoerder geselecteerd kunnen worden middels een aanbestedingsprocedure voor het gehele fijnmazige vervoer. Op deze wijze komt het niet alleen de duurzaamheid in de vorm van efficiëntere transportbewegingen ten goede (van vier naar één transportbeweging), maar ook het optimaal leveren van biologische producten. Er zijn namelijk extra vereisten verbonden aan het leveren van biologische producten, die additionele investeringen vragen (keurmerk, ander vervoer). Het maken van dergelijke investeringen zal met een hoger volume aan te transporteren producten aantrekkelijker worden.

Bijlage 1 Lijst met geraadpleegde bronnen

Nr.	Document
Kostprijs documentatie 2015 – 2023	
1.	Landbouw Economisch Instituut, LEI rapport kostprijs schoolfruit, 2015
2.	Landbouw Economisch Instituut, LEI rapport schoolfruit, 2016
3.	Wageningen Economic Research, WEcR rapport schoolzuivel, 2017
4.	Wageningen Economic Research, WEcR rapport schoolfruit, 2019
5.	Wageningen Economic Research, WEcR rapport schoolzuivel, 2020 – 2022
6.	Wageningen Economic Research, WEcR rapport schoolfruit, 2021
7.	Wageningen Economic Research, WEcR rapport schoolfruit en groente, 2022
8.	Wageningen Economic Research, WEcR rapport schoolfruit en groente, 2023
9.	Wageningen Economic Research, WEcR rapport schoolfruit en groente (gereviseerd), 2023
10.	Wageningen Economic Research, WEcR rapport schoolzuivel, 2023
EU-verordeningen en richtlijnen	
11.	Verordening (EU) van het Europees Parlement en de Raad, 2013, nr. 1308 http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj
12.	Uitvoeringsverordening (EU) van de commissie, 2017, nr. 39 http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2017/39/oj
13.	Gedelegeerde verordening (EU) van de commissie, 2017, nr. 40 http://data.europa.eu/eli/reg_del/2017/40/oj
14.	Richtlijnen met betrekking tot Vereenvoudigde Kosten Opties (SCO's), https://ec.europa.eu/enrd/sites/default/files/egesif_14-0017-02_sco_gn_update_rev_jan_wm.pdf
Evaluatie EU-Schoolregeling 2017-2022	
15.	Bureau Bartels, Evaluatie EU Schoolregeling 2017/2018-2021/2022, 2023
Nationale strategie EU-Schoolregeling 2023-2029	
16.	EU-schoolregeling – School scheme strategy NL 2023-2029
Modellen	
17.	Wageningen Economic Research, model schoolfruit, 2023
18.	Wageningen Economic Research, model schoolzuivel, 2023
Overige informatie	
19.	Correspondentie tussen leveranciers en het ministerie inzake de schoolfruitregeling

Bijlage 2 Interview vragenlijst

Nr.	Interview vragen
1.	Hoe kijkt u naar de huidige EU-Schoolregeling en de vergoeding van leveranciers?
2.	Wat vindt u van de huidige methode om enerzijds kostprijzen en eenheidsprijzen vast te stellen en anderzijds om op basis daarvan al of niet aan te bieden? • Welke sterke punten heeft het vanuit uw perspectief? • En welke zwakke punten? • Zijn er essentiële uitgangspunten, die wat u betreft meegenomen moeten worden bij het vaststellen van de kostprijzen/eenheidsprijzen? • Zijn er aannames gemaakt in het model, die u in twijfel trekt en anders zou willen zien? • Welke eventuele verbeterpunten heeft u ook eerder aangekaart bij het Ministerie van LNV of bij RVO?
3.	Is er vanuit uw perspectief een andere methode, die uw voorkeur zou genieten, om het proces van de levering van schoolfruit en schoolzuivel beter te laten verlopen? Welke?
4.	Hoe kijkt u naar de effecten van een eventuele verduurzaming van het assortiment (e.g. biologische producten)?
5.	Hoe kijkt u naar de effecten van het eventueel regionaliseren van de distributie?
6.	Hoe kijkt u aan tegen het proces van inschrijven, loten en erkennen van een leverancier voor deze regeling?
7.	Zijn er verder nog zaken die u ons mee zou willen geven t.a.v. de EU-Schoolregeling?

Bijlage 3 Afwegingskader en score

Afwegingskader

In deze bijlage wordt het afwegingskader beschreven. Deze is verdeeld in een aantal subclassificaties, te weten strategische afwegingen, bruikbaarheid, flexibiliteit van het model

Strategische afwegingen:

Het betreft hier afwegingspunten die effect op het uitvoeren van het beleid van LNV kunnen hebben. Een aantal van deze afwegingspunten hebben tevens een randvoorwaardelijk karakter.

- *Bevorderen van fruit, groente, zuivelconsumptie schoolkinderen (in aantallen producten):*
  In hoeverre is de modelkeuze van invloed op de te leveren aantallen eenheden schoolfruit, groente, melk in gangbare eenheden.

- *Verantwoording richting EU:*
  In hoeverre is de modelkeuze van invloed op een goede en onderbouwde verantwoording richting de EU. Dit item heeft een randvoorwaardelijk karakter; er zal in ieder geval voldaan moeten worden aan de minimum vereisten qua verantwoording van de EU.

- *Inzicht in opbouw van prijzen:*
  In hoeverre is de modelkeuze van invloed op het verstrekken van inzicht in de opbouw van de eenheidsprijs, eventueel uit te splitsen naar gewenste onderdelen.

- *Goede reflectie van de prijsontwikkeling:*
  In hoeverre is de modelkeuze van belang voor een goede weergave van de prijsontwikkeling in de markt.

- *Uitvoerbaarheid van de regeling:*
  In hoeverre is de modelkeuze van belang op de uitvoering van de regeling.

- *Kans op budget overschrijding Ministerie van LNV:*
  In hoeverre is de modelkeuze van invloed op de mogelijkheid dat er budget overschrijding zou kunnen ontstaan bij het ministerie van LNV.

Model specifieke afwegingen:

Dit betreft andere overwegingen die van belang zijn om te voldoen aan de EU voorwaarde van een eerlijke, billijke en controleerbare berekeningsmethode. Om goed te kunnen borgen dat deze afwegingen meegenomen in de keuze voor de betreffende methode, worden deze hieronder weergegeven:

- *Geen bevorderingen van specifieke partijen (level playing field):*
  In hoeverre is de modelkeuze van invloed op de onafhankelijkheid van LNV en zorgt deze ervoor dat er geen partijen in het stakeholdersveld bevoordeeld worden.

- *Redelijk voor scholen/kinderen:*
  In hoeverre is de modelkeuze van invloed op de redelijkheid van het geleverde richting de scholen en schoolkinderen. Het betreft hier de redelijkheid van de (product)beleving van hetgeen geleverd en moet losgekoppeld worden van de aantallen geleverde producten. Dit wordt namelijk afgedekt bij de eerste strategische afweging.

- *Redelijk voor leveranciers:*
  In hoeverre is de modelkeuze van invloed op de redelijkheid richting de behandeling van leveranciers.

- *Juist en volledigheid van de kostendekking:*
  In hoeverre is de modelkeuze van invloed op de juistheid en volledigheid van de kostendekking van leveranciers.

Bruikbaarheid:
Bij gebruik van het huidige model zijn bepaalde uitgangspunten van belang ten aanzien van bruikbaarheid van het model. Deze zijn er vooral op gericht om de huidige werkwijze, met betrekking tot het hanteren van één eenheidsprijs, in stand te kunnen houden.

- *Het model kan gebruikt worden om een normatieve inschrijfprijs te bepalen:*
  In hoeverre is het model in staat om een normatieve inschrijfprijs te bepalen, waartegen de leveranciers hun producten mimimaal 1 jaar lang dienen te leveren.

- *Het gemak waarmee achteraf de normatieve inschrijfprijs te verifiëren valt*
  In hoeverre en met welk gemak is het model in staat om achteraf de normatieve inschrijfprijs te verifiëren.

Flexibiliteit van het model:
De flexibiliteit van het model is van belang omdat de wijze uitvoering van de regeling kan variëren. Indien beleidsuitgangspunten wijzigen kan het zijn dat het model aangepast moet worden.

- *Integratie duurzame/biologische producten:*
  In hoeverre en met welk gemak is het model in staat om de eenheidsprijs te calculeren als er meer duurzame biologische producten toegevoegd dienen te gaan worden.

- *Verandering fruit/groenteverdeling of portionering*
  In hoeverre en met welk gemak is het model in staat om de eenheidsprijs te calculeren als er additionele wijzigingen komen ten aanzien van de fruit/groenteverdeling of portionering.

- *Inflatiecorrecties*
  In hoeverre en met welk gemak is het model aan te passen met inflatiecorrecties richting de toekomst.

- *Exceptionele marktomstandigheden*
  In hoeverre en met welk gemak is het model uit te breiden met aannames rondom exceptionele marktomstandigheden, ervan uitgaande dat deze marktomstandigheden door middel van additionele uitgangspunten en/of aannames gekaderd zouden kunnen worden.

- *Berekening exclusief / inclusief BTW*
  In hoeverre en met welk gemak is het model in staat om de exclusie van BTW door te voeren in de complete berekening van de eenheidsprijs.

- *Fruitklassen I en II*
  In hoeverre en met welk gemak is het model in staat om de eenheidsprijs te berekenen, indien er aanpassingen gemaakt dienen te worden in het werken met meer of minder fruitklassen.

De verschillende methoden zijn in onderstaande scoringstabel met elkaar vergeleken op basis van het afwegingskader. Hierbij is de huidige methode (het variabele kosten + methode), als referentiemethode genomen waarlangs de andere methoden geëvalueerd zijn. De afweging heeft plaatsgevonden op basis van een 5-puntsschaal (van -/- = zeer slecht, - = slecht, +/- = neutraal, + = goed en +/+ = zeer goed), waarbij de kleuren van rood/oranje (-/-) kleuren richting grijs (+/-) naar donkergroen (+/+).

De afweging geeft een beeld van de sterkten en zwakten van de verschillende methoden.

Note: een expert opinion team binnen Improven heeft de items in het afwegingskader gescoord langs een vijfpuntschaal, zoals hieronder weergegeven.

Scores	-/-	-	+/-	+	+/+

Afwegingskader	Huidig model 1: Variabele kosten +	Model 2: Integrale kosten +	Model 3: Marktprijs
Strategische afwegingen			
Bevorderen van fruit, groente, zuivelconsumptie schoolkinderen (in aantallen producten)	+/-	-/-	-/-
Verantwoording richting EU	+/-	+/-	+/-
Inzicht in opbouw van prijzen	+/-	++	-/-
Goede reflectie van de prijsontwikkeling	+/-	+	++
Uitvoerbaarheid van de regeling	+/-	+/-	+/-
Kans op budget overschrijding Ministerie van LNV	+/-	+/-	+/-
Model specifieke afwegingen			
Geen bevorderingen van specifieke partijen (level playing field)	+/-	+/-	+/-
Redelijk voor scholen/kinderen	+/-	+/-	+/-
Redelijk voor leveranciers	+/-	++	++
Juistheid en volledigheid van de kostendekking	+/-	++	+
Bruikbaarheid			
Het model kan gebruikt worden om een normatieve inschrijfprijs te bepalen	+/-	+/-	+/-
Het gemak waarmee achteraf de normatieve inschrijfprijs te verifiëren valt	+/-	-	++
Hoe eenvoudig is het model aan te passen voor:			
Integratie duurzame / biologische producten	+/-	+/-	++
Verandering fruit/groenteverdeling of portionering	+/-	+/-	+/-
Inflatiecorrecties	+/-	+/-	++
Exceptionele marktomstandigheden	+/-	+/-	++
Berekening exclusief / inclusief BTW	+/-	+/-	+/-
Fruitklassen I en II	+/-	+/-	+/-

Bijlage 4 Opbouw directe variabele kosten

Het huidige model is voornamelijk opgebouwd uit een vergoeding voor de (directe en indirecte) variabele kosten componenten. Voor de directe variabele componenten betreft dit: kostprijs product (zie paragraaf 3.2.3), kosten van distributie en vervoer naar het DC, kosten op het DC, distributie en transportkosten van DC naar scholen. De belangrijkste aspecten worden hieronder weergegeven per stap en is terug te vinden in de relevante WEcR rapportage van 2023:

- Kostprijs van product (groente en fruit respectievelijk zuivel);
- De kosten van vervoer en distributie (met vrachtwagens) naar het DC, met als belangrijkste uitgangspunten;
  - Nederlands fruittransport loopt vanuit Geldermalsen;
  - Nederlands groentetransport loopt vanaf het veilingpunt in Barendrecht;
  - Vervoer van importfruit vanaf Barendrecht naar de distributiecentra;
  - Leveranciers moeten landelijk kunnen leveren;
  - Nederland wordt verdeeld in 4 regio's (Noord, Zuid, West, Oost) voor het bepalen van scenario 2 (4 DC's);
  - Voor de kostprijs van vrachtvervoer wordt gerekend met € 77,- per uur;
  - Gemiddeld genomen zal het 8 uur per vracht kosten om van de leverancier naar de 4 DC's te rijden, inclusief laden en lossen (plus wachttijd van 1 uur voor laden en lossen).
- De kosten op het DC, met als belangrijkste uitgangspunten;
  - Arbeidskosten op het DC, in relatie tot:
    - Eenmalig maken van de routeplanning (eenmalig 3 dagen per 400 scholen, tegen tarief schaal 9/10);
    - Kwaliteitscontrole van de aangeleverde groente en fruit (0,5 dag per week per 400 scholen gedurende het programma, tegen tarief schaal 9/10);
    - Sorteerkosten van de producten op het DC; per week dienen de afleverhoeveelheden verpakt, geladen, gelost administratief georganiseerd te worden. Hiervoor is 0,25 uur per week per school opgenomen, tegen laag tarief;
    - Coördinatiekosten met scholen, maximaal 16 uur per week per 400 scholen;
    - Direct toe te rekenen administratiekosten (DC);
    - Uurtarieven; er is uitgegaan van directe loonkosten (zonder opslag overhead en winst) schaal 3/4 = gemiddelde € 34,50 per uur, schaal 7/8 = gemiddeld € 46,- per uur en schaal 9/10 = gemiddeld € 56,50 per uur.
  - Opslag en koelingskosten in het DC;
    - Kost 1 dag doorlooptijd om het schoolfruit te sorteren in afleverhoeveelheden, gedurende de 20 weken dat het programma loopt. Hiervoor wordt een marktprijs gehanteerd.
  - Transportkosten vanaf het DC naar de scholen. Deze zijn gebaseerd op werkelijke kosten in de markt;
    - Met een deelname van 3.000 scholen met gemiddeld 225 leerlingen doen zo'n 675.000 leerlingen mee aan de regeling. Deze krijgen allen wekelijks 3 porties groente/fruit per leerling; dit wordt voor de gehele week geleverd.
    - Omdat Nederland in vier regio's is verdeeld dient ieder DC gemiddeld 750 scholen te beleveren en gemiddeld 169.000 leerlingen.
    - Aanvoer van fruit en groente gebeurt in verpakking per school, dus niet in porties per leerling. De school dient dit zelf te verwerken.

STABILO BOSS
ORIGINAL
STAEDTLER
326
IMPROVEN
connected performance